

R E G É L Ő.

PESTEN vasárnap szeptember 14^{kén} 1834.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 3 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. képek nélkül egy ezüstforinttal olcsóbb. Buda-pestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma 24 kr; egyes kép 12 kr. p. p.

N É P I S M E R T E T É S.

Amerikai rajzvonatok. *(Folytatás.)*

Legunalmasabbak a' nyilvános bálok. 1826-ig ama különös, 's az Amerikaiak és Kreolok feszes viseletéből támadott szokás uralkodék, hogy az Amerikaiak feleségeikkel 's a' Kreolok az övéikkel különözött felekezetet képzttek, mellyek egymás ellenében állván farkas-szemet néztek, egymással se nem tánczoltak, se nem szóllottak, és így a' nyilvános innepléseket valódi kin-jelenetté tevék. Az említett évben azonban közelíteni kezdenek egymáshoz.

Pénzgyűjtés (to make money) itt a' fő czél; ennek kedvéért jönnek ide az emberek, 's a' sárga hideglelés által nyerhető halál veszedelmére teszik ki magokat. Mulatság, miveltség, vallás csak mellékes dolgok. Azt, a' mivel már legmérséklettebb városok is bírnak, p. o. Ohio, Kentucky 's a' t. — mint olvasó szoba, museum — New-Orleansban hijában keressük. A' város könyvtára elposhad, rothadozik a' régi kormányházban a' nélkül, hogy olvasásra használtatnék.

III.

A' katonaság.

Minden amerikai polgár katonáskodni tartozik 21-dik esztendejétől fogva 45-ikéig, melly kötelességtől csak prédikátorok, orvosok, iskola-tanítók, 's nyilvános hivatalbeliek vannak felmentve. A' városi és falusi vagyonos gazdák különös szabados (önkénti, volunteer) csapatokba állanak, 's ön költségöken szerzik katona-ruhájokat. A' vagyontalanabbak tanult lövészek (Rifle Companies, Scharfschützen) közé, a' szegényebbek, vagy kiknek különös kedvök nincs a' katonai életre, a' County (tartomány) katonaezereideibe osztatnak-fel. Az elsőbbek (önkéntiek, szaba-

dosok) külsejekre nézve keveset különböznek a' szabályos (regularis) katonaságtól, 's öltözetök nem kellemetlen. Kék formaruha (uniform) szalagbokros (kokárdás) csákó, zsinóros ezüfrázat, vállrózsa (épaulette) birka bőrből, mellynek gyapjas része kifelé fordul, kék hosszú nadrág (pantalon), csizma, és átaljában alsó 's felső fegyver teszi a' szabados katonák egész hadi készületét. A' közlegények vállrózsáji 's zsinórai gyapjából vagy selyemből készülnek, a' tiszteké pedig ezüsből, a' strázsamester iszonyú vállrózsáji hártayaranyból (Flitter-gold) vannak.

A' lövészek fehér vagy veres bojtokkal ékesített karton-dolmányt, prémbőrös sipkát, pantalon, 's czipőt viselnek, patrontáska helyett vadásztarisznyát, egy iszonyú puskaporos szarvat, 's oldalakon gyilkot hordoznak. A' közönséges katonaság mindennapi ruhájában jár puskával, vagy csak pálczával. A' zászlót a' tartomány (county) maga költségén csináltatja; a' reá szükséges szalagokat többnyire dámák adják. Ha tiszteket kell választani, ujság levelekben kibirdettetik az idő, 's valamelly hely, közönségesen vendégfogadó (tavern); hova a' választók szokott ruhájokban gyülekeznek öszve. A' kapitányokat 's altiszteket compániák, a' bataillonfőt (chef) bataillonok, ezredeshadnagyot (colonellieutenant) és magát az ezredest (óbestér) az ezred (regiment), a' brigadérost az egész brigada választja. Valamennyi választott fő tisztet azután az igazgató (gubernator) mint a' katonaságnak fő parancsnoka (commander in chief of the militia) erősíti-meg hivatalában. A' választásnál éppen annyi erejű a' közlegény szavazása, mint a' majore, ki talán a' legközelebbi választáskor ismét közlegény lesz. A' választatott többnyire annyi Whisky vagy Brandy-val bizonyítja-be háladatosságát, mennyi elegendő, hogy sok választó a' lovát vagy hazafelé vivő utját könnyen elhibázza, 's éji szállást az ország-uton vagy valamelly árokban találjon. Városokban minden kapitánynak van jusa legénységét mind annyiszor gyakorlás végett kiállítani, mennyiszer jónak itéli. Igen gyakran mind az által ezt neki tenni nem kell, mert különben a' következő évben többé nem választatik kapitánynak. A' hadi muzsika egy pár sipből 's török dobbl áll. Brigádvizsgálat (revue) évenként kétszer tartatik, 's erre valamennyinek meg kell jelenni; ki elmarad, fizetéssel bünhődik. Ekkor öszve gyűlnek a' Washington-

Gardisták (Guards), Volunteer-ek, Riflemen-ek, 's a' rendes katonaság. A' stabalis fő tisztek a' brigadérossal jelennek-meg veres övvel, iszonyú arany vállrózsákkal, három szegű vagy gömbölyeg kalappal, a' mint t. i. izlésök akarja. Ha a' brigáda mind együtt van, megindul, néhány utszán keresztül megy, 's végre egy város előtti szabad téren állapodik-meg, hol ügyességét vagy inkább ügyetlenségét különféle marsolás és fordulások által bizonyítja-be. Noha az egyik vagy másik compánia jól ügyel is a' maga katonás tartására, azonban a' többiek többnyire zavarba hozzák az egészet; 's bár mennyit fáradozzék is az ezredes, a' republicai szellem sokkal hatalmasabb, hogy sem szabadságát ezen alkalommal is féktelen pórázra ne ereszténé. Mi azonban taktikájokból hibázik, kipótoltatik lövészi ügyességek által; mert a' tartomány belsejében levő 2000 katonák közt alig találtnak öt százan, kik 100 lépésnyire akármelly mókusnak fejét le nem tudnák lőni. Igen érdekes a' célbalövést látni ott, hol az divatban vagon. Több esztendő előtt R. nr, ki az előtt francia szolgálatban állott, feleségével együtt meglátogatott, 's elkoszánk az Armstrong-County hadvizsgálat nézésére. A' brigáda armstrong- és kitlaning-i szabados katonákból, tanult lövészek és rendes katonaságból állott.

A' Francziák szinte undorodtak ezen hadi gyakorlásoktól; mert mindenik katona úgy marsolt, botlott, mint neki tetszett, beszélgetett, ezigarótszívott, vagy a' kifejlődések (evolutio) közt is elővette pálinkás palaczkját (valamint bizonyos országban a' polgári katonák a' burnót-szelenczét = tobák-pikszist), 's ezta' tisztek figyelemre se tarták méltónak. Fél órai nyugvás közben alkalmat nyerénk, hogy a' brigadérossal, és az óbesterrel (mindkettő Farmer volt) beszélgethessünk. A' Francia meg nem álhatta, hogy neheztelését ezen katonaságnak iszonyú féktelen rendetlenségén boszorkodó szavakkal ki nem nyilatkoztatná. „Well, well (jól van jól) felele a' brigadéros, még is megvernénk mi titeket Francziák, 's mindjárt megmutatom, hogyan.“ Commando-szavára azonnal elő léptek a' tanult puskások, 's két felállított célkarikába lőttek. Huszon öt lövés után csak ugyan megvallá a' fejét csóváló kétkedett Francia, hogy a' berkes Pensilvaniában illy rendetlen katonaság is tudná magát védelmezni.

N. kapitány egy fiatal lawyernek (törvénytudós) jelen volt felesége előtt hihetően hivatalával sajátságos tekinteti méltóságának szembetűnő bizonyosságot akaró mutogatni, midőn csapatja (compania) legényeitől, kik commando indulj (marche) szavára éppen mozdulóban voltak, egy tuzat porter-serrel tölt palaczkot vétetett-el, melyekből menetel közben erősítőt szándékoztak kortyogatni. „D a m m! — mondának erre a' legények — jövő esztendőben ez se fogja többé porterunkat elvételni.“ Csak ugyan N. kapitány a' következő évben közlegény lett, 's úgy felrőtták volt leereszkedő népszerűtetét (popularitas), hogy a' kormánygyűlési választáskor (Staatsassembly), melyre magát candidatusnak jelenté, számba se vétették.

Egyébiránt kívánatos volna, hogy a' katonai felsőbb tisztségekre olly férjfiak választatnának, kik egyéb tulajdonságaikkal bizonyos had- tudománybeli ismeretet is egyesítenének. Mostani állapotjában az egy millio 's kilencz száz ezerre menő katonaság nem képes annyit tenni, mennyit rendeltetésére nézve végbe kellene vinnie, mit elegendően bebizonyítja az 1812-ki háború 's ama megverettetések, melyeket Jonathan bátya a' new-orleansi ütközetig szenvedett volt. Jelenkorunktól azonban várhatni, hogy az egyesület nem sokaig fogja csufoltatás tárgyául hagyni férjfi népszerűségének színét.

Ha azonban Philadelphia pórnépe jónak gondolá elménczsége 's jó kedvének az általi bebizonyítását, hogy a' Pluck nevű lovászközlegényt az ezerec fejévé választá, és Schulze igazgatót kényszeríté, hogy e' katonai méltóságot olly névvel becstelenítse, akkor ezt igen természetesnek találjuk. De hogy a' népségnek miveltebb osztálya is furcsának találja az óbester hajporos vendéghaját (paróka) és nevetséges megjelenési szokását, a' regimentnek kukoriczaszárbotját és seprőnyeleit, ez már ezen jó emberek izlése felől sokkal nyomorultabb rajzképet mutat, hogy sem annak további magyarázatra lenne szüksége. Hogy a' katonai rendszer változtatást vár, kiki tudja; de annak eszközéül nem az ezerecesi méltóság megaláztatását kell választani, 's az így bánó emberek világosan mutatják, hogy a' választási hatalom gyakorlatára méltatlanok.

IV.

A' Farmer (mezei gazda).

Ha valaki ékes majorságot (elegant Farm) akar látni, mellyben a' mezei gazdaság szorgalmának minden neme, de kivált legnagyobb tökéletességű baromtenyésztés mutatkozik, az menjen Massachusettsba, Rodeisland, vagy New-Yorkba, 's olly majorokra fog találni Boston, Providence, de kivált New-York környékén, mellyek az Angolyokéival is vetekednek, bár nem fekszik is rajtok angoly tőkepénz (capitale). Ha ki jó karban álló mezei gazdát (solide Farmer) akar látni, ki büszkélkedik rajta, ha tökéletes műveltséggel diszló földjeit mutathatja, az látogassa-meg Pensylvaniában a' német-amerikai gazdát Reading, Lankaster, Libanon, és Harrisburgh mellett, 's el fogja ismerni a' német eredet vonásait az izmos tenyésztett lovakon, a' szarvas marhatenyésztési kevesebb figyelmen, a' rendkívül tisztán tartott, 's bekerített földeken, és az erős készületű gazdasági épületeken. (*Foly. köv.*)

É L E T - T Ö R T É N E T.

Julia Alpinula.

Helvetziának története az elmés előadásokban, és a' hősi tettek minden ágaiban igen gazdag mutatóványokkal különködik más historiák felett; abban a' szépnem között egy példa fordul elő, miképpen könyörgött ez hijába éltes atyjáért egy győzedelmesnek lábainál. Azon időben, midőn a' romai birodalom minden magosságáról már lehömpölyödvén nem egyebet, mint egy féktelen fejtelenséget képeze, a' császárok megölettetvén, egyik a' másik után olly hirtelen következett, hogy a' birt tartományokban alig lehetett megtudni, ki ül a' világ fővárosának tronusán. — Illyen változások közt nem tudván a' Helveták, hogy Galba meghalt, nem akarák elismerni Vitellinust uralkodónak, ki pedig már elfoglalta a' császári széket. — Cecina volt feje ekkor egy romai ezrednek, melly a' tartománybeli adókat, vagy Tacitus által úgy nevezett ragadományokat beszedte, ki tehát korábban, mintsem Helvetzia az igazi uj uralkodóját megtudta volna, nem kímélvén se vagyont, se személyt, sietett megbüntetni őket, 's elhatározott szándékkal fegyverre háyni Helvetzia nagyjait. — Az évkönyvek nem hagytak nekünk ezen küldött sereg egyes történeteiről semmi